

GLAZBENI PRILOG UZ DRUGU KATEHEZU

RADOSNA VIJEST PUTEM GLAZBE

SJEĆANJE NA PASHU I NAVJEŠTAJ POTPUNOG OSLOBOĐENJA

Ulomak za slušanje: Giuseppe Verdi, *Va' pensiero – Nabucco*

Ključna riječ: pashalno slavlje, izlazak, kriza

Uvod

Kršćanski Uskrs jest preuzeta i ostvarena židovska Pasha, o kojoj pripovijeda Knjiga Izlaska. Prelazak preko Crvenoga mora postaje modelom svakog oblika nenasilnog oslobođenja i mogućnosti iznalaženja inovativnih rješenja u svim krizama, bilo osobnim bilo zajednice.

Vodič kroz slušanje

Pitanja za razgovor o ulomku:

- *Je li ti se svidio glazbeni ulomak?*
- *Opiši u tri riječi osjećaje koje je u tebi izazvao.*
- *Jesi li već slušao ovu vrstu glazbe?*
- *Koja si glazbala prepoznao?*
- *Bi li znao otpjevati melodiju?*
- *Koristeći tekst, koje naglaske primjećuješ u ulomku?*

Prema mišljenju Marije Chiare Mazzi, *Nabucco* Giuseppea Verdija (1813. – 1901.) »povezan je istom biblijskom linijom kao i neka prethodna djela poput Rossinijeva *Mojsija*. Verdi je počeo skladati od završne scene (smrti Abigaille), a kolektivan duh i dramatična snaga zbora, simbola naroda u lancima (zbog čega je opera postigla uspjeh), njegova daljnja postignuća. Drama ne razvija radnju niti slijedi psihološku evoluciju pojedinaca, nego oslikava četiri trenutka.

Protagonist Nabucca je upravo zbor, dok su likovi prikazani miješanjem starog i novog stila. Ismaele i Fenena (ljubavni par), te Abigaille (antagonist) prikazani su na tradicionalan način, glasom i karakterom, dok su monumentalni likovi Nabucca i Zaccarije (poglavari) novi, impozantni u svojoj samoći i prototipovi tragičnih stvorenja tipičnih za buduće Verdijeve opere. Verdi ne zaboravlja kazališna pravila, nego ih prilagođuje vlastitim zahtjevima tako što mijenja težinu svakog elementa i uklanja ono što nije neophodno ili funkcionalno za razvijanje radnje. To se posebice događa u završnicama, ojačanima novom snagom i naglašenom monumentalnošću.« (M. C. Mazzi, *Il racconto della musica*, Bologna, 2010., 165).

Nakon kratkoga orkestralnog uvoda u kojemu, izmjenjivanjem gudačkih instrumenata te sitnog veza flaute i klarineta u *pianissimu*, kao da se želi predočiti daleke zemlje o kojima se progovara, zbor počinje pjevati **tekst**:

*Del Giordano le rive saluta,
Di Sionne le torri atterrate...
Oh mia patria sì bella e perduta!
Oh membranza sì cara e fatal!
Arpa d'or dei fatidici vati,
Perché muta dal salice pendi?
Le memorie nel petto raccendi,
Ci favella del tempo che fu!
O simile di Solima ai fati
Traggi un suono di crudo lamento,
O t'ispiri il Signore un concerto
Che ne infonda al patire virtù! (×4)
Va, pensiero, sull'ali dorate;
Va, ti posa sui clivi, sui colli,
Ove olezzano libere e molli
L'aure dolci del suolo natal!*

*Pozdravljam poznate jordanske žale,
ponosne tornjeve sionske gore.
Premila o domovino moja,
čežnja srca moga ti si jedina.
Harfe zlatne ne čuju se zvuci,
žica tvojih ne čuje se glas,
samo spomen na sretna vremena
tješi našu preveliku bol.
Nek' zazvuče nam tvoji sad zvuci,
nove pjesme za sretnu budućnost,
pođi čežnjo na krilima zlatnim,
pođi u dragi naš zavičaj. (×4)
Pođi misli na krilima zlatnim,
poleti u domaju mi milu.
Pođi tamo u drage planine,
tamo čežnje nam rodni je kraj.*

Radosna vijest

»Na obali rijeka babilonskih sjeđasmo i plakasmo spominjući se Siona; o vrbe naokolo harfe svoje bijasmo povješali« (Ps 137,1-2). Ovim je biblijskim stihovima nadahnut poznati zbor trećeg čina Verdijeva *Nabucca*, u trenutku u kojemu Židovi, prognanici u Babilonu, pjevaju o nostalgiji za izgubljenom domovinom. Točnije, psalmist poziva da izgubljena domovina ne padne u zaborav: »Nek' se osuši desnica moja, Jeruzaleme, ako tebe zaboravim! Nek' mi se jezik za nepce prilijepi ako spomen tvoj smetnem ja ikada« (Ps 137,5-6).

Naime, iskušenje je u prepuštanju trenutačnoj situaciji, u poistovjećivanju s kulturom pobjednika i napuštanjem zauvijek vlastite domovine koja je za Židova Božji dar, te se napuštanjem domovine riskira napuštanje Boga. Čuvanje živoga sjećanja na zemlju, izvor je nade za nov Božji zahvat oslobođenja, te postaje činom vjere. Zato je u židovstvu, kao i u kršćanstvu, sjećanje važno. Harfa biblijskih proroka (*fatidici vati*), iznova nadahnuti Gospodinom koji ne napušta svoj narod, mora ih moći osnažiti za podnošenje bolnoga stanja koje je zadesilo narod, dok ulijeva krepost trpljenja u iščekivanju skorog otkupljenja. Izlazak iz Egipta tako postaje nada u oslobođenje i izlaz iz svih onih situacija koje se čine bezizlaznima.